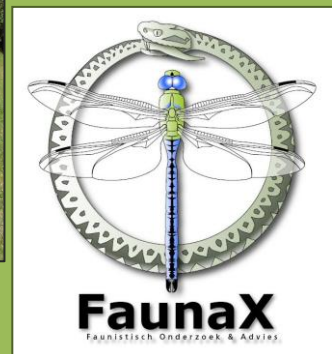
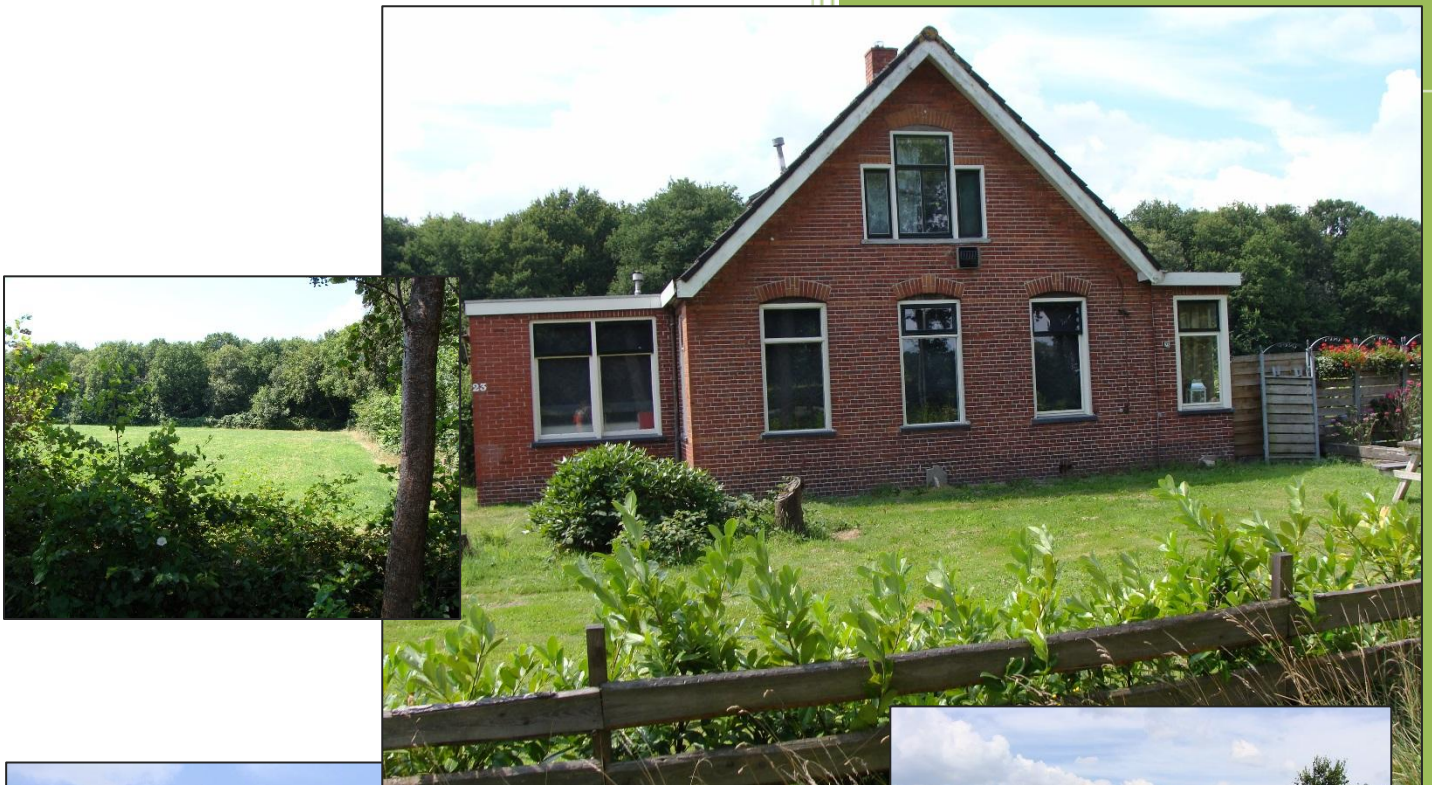

2014

Ecologische quickscan

Midwolderweg Leek

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Ecologische quickscan Midwolderweg Leek

*Verkennde inventarisatie en beoordeling natuurwaarden in het kader van
de Flora- en faunawet*

Gorredijk, 08 augustus 2014

In opdracht van:

Rho adviseurs voor leefruimte

Contactpersoon:

Mw. J. Poelstra

Uitvoering:

Bureau FaunaX

Veldwerk:

Mw. J. Arisz

Rapportage:

Mw. J. Arisz

Autorisatie:

Mw. W. de Boer

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Ligging en karakteristiek	1
1.3	Opzet	3
2.	ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING.....	5
2.1	Natuurbeschermingswet.....	5
2.2	Ecologische hoofdstructuur.....	6
2.3	Flora- faunawet	6
3.	RESULTATEN VELDBEZOEK.....	7
3.1	Flora.....	7
3.2	Vogels	7
3.2.1	Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen	7
3.2.2	Overige broedvogels.....	8
3.3	Zoogdieren	8
3.3.1	Vleermuizen	8
3.3.2	Overige zoogdiersoorten	10
3.4	Amfibieën, reptielen en vissen	10
3.4.1	Amfibieën	10
3.4.2	Reptielen.....	11
3.4.3	Vissen.....	11
3.5	Ongewervelden	11
4.	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	12
4.1	Overzicht beschermde soorten	12
4.2	Conclusies en aanbevelingen.....	12
4.3	Overzicht vervolgstappen.....	14
5.	BRONNEN EN LITERATUUR.....	15
	BIJLAGE I. DE FLORA- EN FAUNAWET.....	16
	Algemene zorgplicht.....	16
	Verbodsbepalingen	16
	Omgaan met beschermde soorten.....	16
	Vogels	17
	Zorgvuldig handelen.....	17

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

De Gemeente Leek werkt aan een wijziging van het bestemmingsplan voor een perceel van een voormalig kwekerij aan de Midwolderweg te Leek. Op het perceel wordt (beperkte) woningbouw mogelijk gemaakt. De twee bestaande woningen op het terrein worden gesloopt om als bouwgrond te worden verkocht. Figuur 1 geeft de globale ligging van het plangebied weer.

Aangezien de beoogde werkzaamheden een ruimtelijke ingreep betreffen, is een toetsing aan de Flora- en faunawet een vereiste. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn via een korte ecologische beoordeling, een quickscan, getoetst aan de bepalingen van de Flora- en faunawet. In deze rapportage wordt verslag gedaan van de resultaten van deze beoordeling, waarbij adviezen zijn geformuleerd hoe te handelen conform de bepalingen in de Flora- en faunawet.

Figuur 1. Luchtfoto van de globale ligging van het plangebied (bron: Bingmaps).

1.2 Ligging en karakteristiek

Het plangebied betreft een perceel dat wordt begrensd door de B-weg van de Midwolderweg (oostzijde), de Oude Zuiderweg (zuidzijde), het Groenebos (westzijde) en een houtwal (noordzijde). Binnen het plangebied staan twee woningen, te weten Midwolderweg 23 en Oude Zuiderweg 1A. Beide woningen op dit perceel vallen onder het plangebied.

Afgezien van beide woningen, is het perceel onbebouwd. Het perceel wordt grotendeels benut als agrarisch grasland en wordt gemaaid en mogelijk beweide. Figuren 2 en 3 geven een impressie van het perceel. Aan de zijde van de Midwolderweg is over de gehele lengte van het perceel een strook met struweel en enkele bomen aanwezig. Aan de noordzijde van het plangebied is een houtwal aanwezig, of deze binnen of buiten het plangebied valt is nog niet bekend, deze houtwal valt in ieder geval wel binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Direct ten westen, maar buiten het plangebied ligt het Groenebos. Deze bestaat aan de bosrandzijde van het plangebied voornamelijk uit eiken, met rond de afscheiding (hek) met het plangebied verruigde ondergroei.

Op het perceel zijn twee woningen aanwezig. Midwolderweg 23 bevindt zich halverwege het perceel. Het betreft een oudere vrijstaande woning met een kleine schuur ernaast. Tot recent heeft naast de woning een grotere schuur gestaan, deze was echter tijdens het veldbezoek al gesloopt. De dakrand loopt tot laag door, de eerste verdieping van de woning kent hierdoor geen rechte muren. De woning kent enig achterstallig onderhoud langs de dakranden. Rondom de woning bevindt zich een tuin. Figuur 4 geeft een impressie van deze woning.

De andere woning, Oude Zuiderweg 1A, ligt in de zuidoost hoek van het plangebied, op de kruising van het Midwolderweg met de Oude Zuiderweg. Deze woning verkeert in goede staat. De zichtbare stootvoegen waren allen afgesloten. De dakpannen van de woning ogen vrij nieuw. Rondom de woning is een tuin aanwezig. Figuur 5 geeft een impressie van deze woning.

Figuur 2. Impressie van het graslandperceel (foto in zuidelijke richting), rechts op de foto de rand van het Groeiebos.

Figuur 3. Impressie van het graslandperceel (foto in noordelijke richting), achterop de foto de houtwal.

Figuur 4. Impressie van de woning aan de Midwolderweg 23.

Figuur 5. Impressie van de woning aan de Zuiderweg 1A.

1.3 Opzet

In opdracht van de Rho adviseurs voor leefruimte is door Bureau FaunaX, op basis van een veldbezoek en ecologisch inzicht, een beschouwing opgesteld over de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten en habitats binnen de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Op 27 juli 2014 is deze ecologische beoordeling in de vorm van een quickscan

uitgevoerd. Daarbij is onderzocht of zich binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde plant- of diersoorten bevinden of hiervoor geschikte biotopen of habitats aanwezig zijn. Het onderzoek is uitgevoerd door het gehele terrein visueel te inspecteren op geschikte habitats voor of aanwijzingen van beschermde soorten.

Deze ecologische beoordeling geeft antwoord op de volgende vragen:

1. Komen er binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden (biotopen van) beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet voor?
2. Wat zijn de mogelijke effecten van de realisatie van de initiatieven en het in gebruik hebben ervan op deze beschermde natuurwaarden?
3. Voor welke soorten en habitats wordt de wet mogelijk overtreden en hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
4. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkómen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 5.

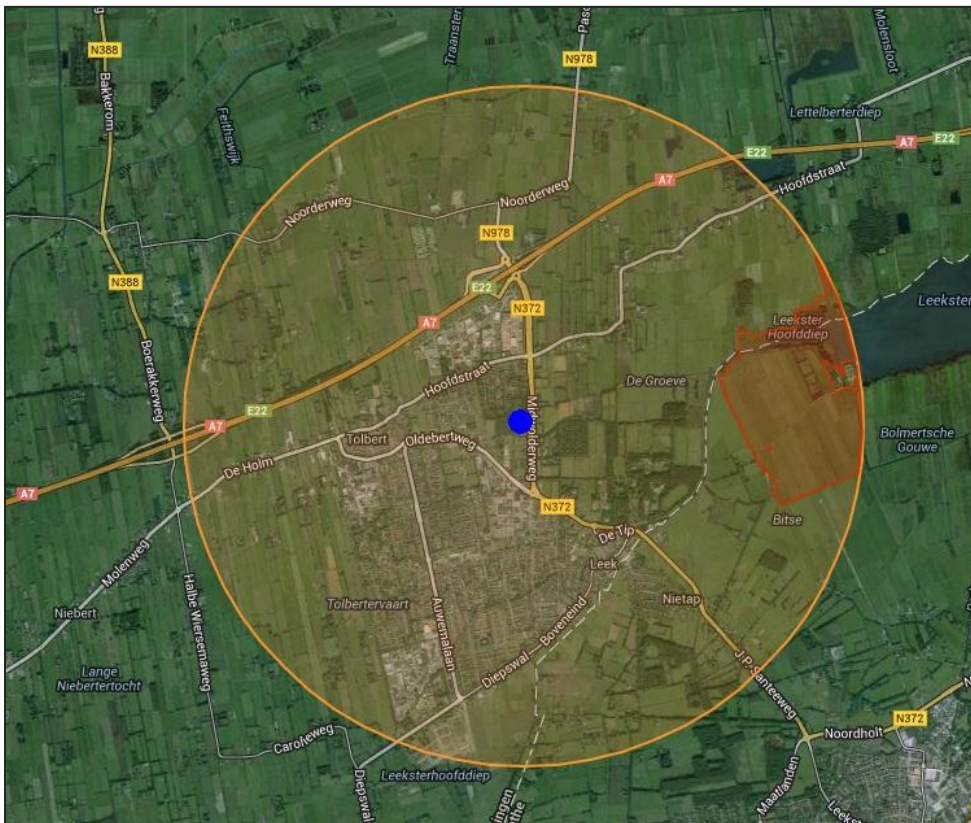
2. ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING

Alle ruimtelijke ingrepen in Nederland dienen aan de ecologische wet- en regelgeving te worden getoetst. De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming en soortbescherming. Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), Natura 2000-gebieden, natuurreservaten en andere in bestemmingsplannen aangeduide natuurgebieden. De soortbescherming valt onder de Flora- en faunawet (zie bijlage).

2.1 Natuurbeschermingswet

De bescherming van de Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden) is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet). Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor of verband houden met het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen getoetst te worden aan de Natuurbeschermingswet. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval dat de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering mogelijk negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is/wordt aangewezen.

Het plangebied ligt in de nabijheid van het Natura 2000-gebied Leekstermeergebied (figuur 6). Door de beperkte ingreep hebben de werkzaamheden echter naar verwachting geen negatieve effecten op Natura-2000 gebieden of aanwezen soorten of habitattypen. Een toetsing aan de Natuurbeschermingswet is derhalve niet aan de orde.

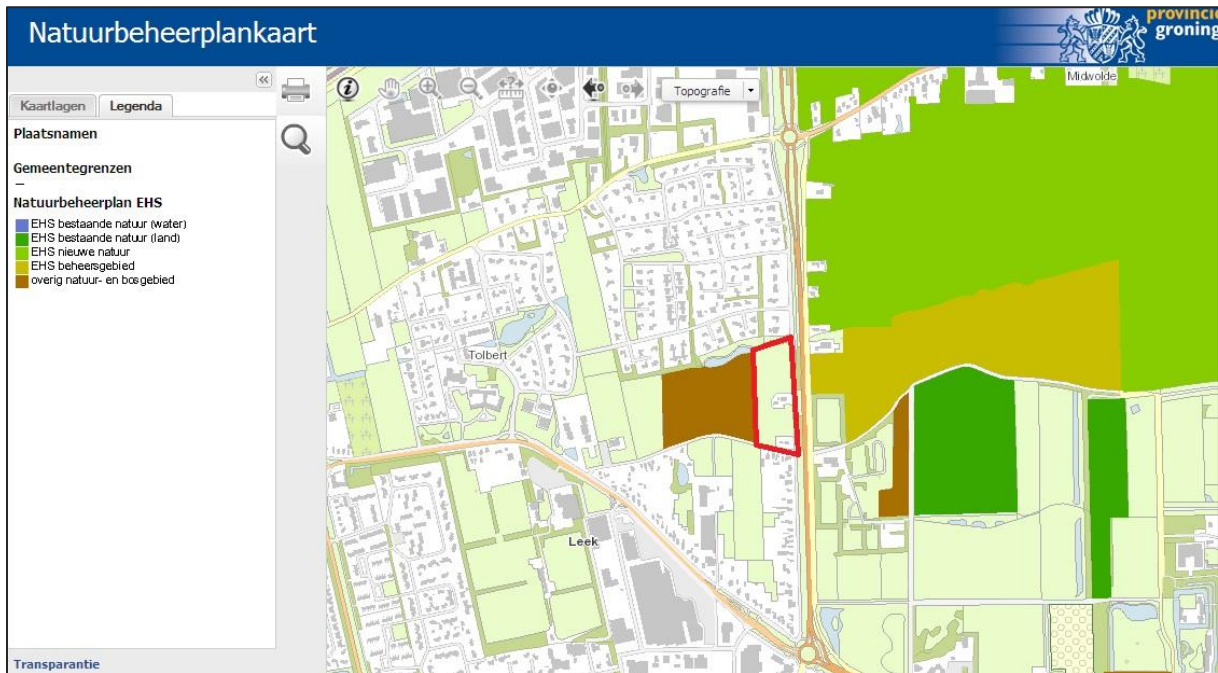

Figuur 6. Ligging van het plangebied (blauwe stip) ten opzichte van het Natura-2000 gebied Leekstermeergebied (oranje omlinjde vlak).

2.2 Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van de EHS plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.

Het plangebied ligt niet binnen de EHS (figuur 7). Toetsing aan de EHS is derhalve niet aan de orde.

Figuur 7. Ligging van het plangebied (rood omlinjende vlak) ten opzichte van de natuur binnen en buiten de EHS van de Provincie Groningen (gegevens Provincie Groningen).

2.3 Flora- faunawet

De Flora- en faunawet beschermt in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die zorgen dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Het is niet toegestaan planten te plukken en dieren te doden, te vangen of te verstoren die onder de Flora- en faunawet vallen. Naast deze verbodsbepalingen is de zorgplicht opgenomen die voor alle dieren geldt. De zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen mag hebben voor dieren.

De dier- en plantensoorten die zijn opgenomen op de Flora- en faunawet zijn onderverdeeld in drie tabellen, waarbij de soorten op tabel 1 het lichtst beschermd zijn en die op tabel 3 het zwaarst. Vogels hebben een aparte status. Alle inheemse in Nederland broedende vogelsoorten zijn tijdens de broedperiode zwaar beschermd. Tevens is er een groep vogelsoorten aangewezen waarvan het nest het gehele jaar, dus ook buiten de broedtijd, beschermd is. Deze groep is weer onderverdeeld in vijf categorieën. Voor meer informatie zie de bijlage I bij dit document.

3. RESULTATEN VELDBEZOEK

3.1 Flora

In het struweel en de houtwal langs de Midwolderweg groeien soorten als adelaarsvaren, zwarte els, gewone braam, brandnetel, berk, hoog opgeschoten grassen, haagwinde, weegbree, esdoorn, scherpe boterbloem, zomereik, riet, moerasandoorn en de verwilderde tuinplant fluweelboom. Op het perceel grasland groeit vooral Engels raaigras met enkele kruiden waaronder scherpe boterbloem en paardenbloem. In de houtwal langs de noordzijde van het plangebied groeien soorten als zwarte els, braam, hulst, zomereik, brandnetel en paardenkastanje. Langs het Groevebos tenslotte bestaat de ondergroei uit haagwinde, kleefkruid, gewone braam, brandnetel, hazelaar en esdoorn.

De aangetroffen plantensoorten indiceren dat het plangebied een redelijk voedselrijke omgeving betreft. Dit vormt ongeschikte habitat voor zwaarder beschermde plantensoorten.

3.2 Vogels

3.2.1 *Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen*

Beide woningen zijn in potentie geschikt voor huismus. Bij de woning aan de Zuiderweg is zeer lokaal ruimte in het dak aanwezig, terwijl van de woning aan de Midwolderweg op meer plaatsen in het dak toegang voor huismus biedt. Tijdens het veldbezoek zijn echter, nergens binnen of in de directe omgeving van het plangebied, huismussen waargenomen. Huismussen vormen na het broedseizoen iets grotere groepen, waar in nabijheid van nestplaatsen gezamenlijk wordt gevoerageerd. Ook bij zeer geschikte habitat zoals de struweelzone langs de Midwolderweg, zijn geen huismussen waargenomen. Door de volledige afwezigheid van de soort, zeer kort na het broedseizoen, worden nestplaatsen van huismus binnen het plangebied niet verwacht.

De dakconstructies van beide woningen zijn (lokaal) in potentie geschikt voor gierzwaluw. De woningen liggen echter zeer open waardoor nestplaatsen van gierzwaluw niet te verwachten zijn. Gierzwaluw is gebonden aan bebouwd gebied en daarvan is bij deze woningen geen sprake.

In het Groevebos zouden roofvogels tot broeden kunnen komen. Het Groevebos bevindt zich weliswaar buiten het directe plangebied, maar zou zich voor deze soorten wel binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen bevinden.

In de houtwal aan de noordzijde van het plangebied bevindt zich een zwarte els met spechtenholte (figuur 8). Deze zou gebruikt kunnen worden door grote bonte specht, maar door de relatieve rust in het gebied is ook gebruik door groene specht niet uit te sluiten.

Voor holenbroedende zangvogels uit categorie vijf zoals kool- en pimpelmees en boomkruiper zijn zowel in de houtwal langs de noordrand van het plangebied als in het Groevebos geschikte nestplaatsen beschikbaar. Het Groevebos valt voor deze soorten buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

De woning aan de Midwolderweg en mogelijk ook die aan de Zuidweg is in potentie geschikt voor spreeuw. Ook de zwarte els in de houtwal langs de noordzijde is geschikt als nestplaats voor spreeuw. Spreeuw is opgenomen in categorie vijf van de lijst met jaarrond beschermde

soorten. Tijdens het veldbezoek zijn geen spreeuwen waargenomen, maar voor deze soort was het broedseizoen al ten einde en dan verlaat de soort de broedlocaties. Nestplaatsen van spreeuw zijn daarom niet uit te sluiten.

Figuur 8. In de houtwal langs de noordzijde van het plangebied is een zwarte els met spechtenholte aanwezig.

3.2.2 Overige broedvogels

Het plangebied is geschikt voor verschillende soorten broedvogels. Hierbij kunnen vooral in zones met struweel en houtwallen/bosranden broedvogelsoorten worden verwacht.

3.3 Zoogdieren

3.3.1 Vleermuizen

De woning aan de Midwolderweg is in potentie geschikt voor gebouwbewonende vleermuissoorten (alle soorten Ff-wet tabel 3). Op enkele locaties is toegang tot het dak aanwezig (figuur 9) en toegang tot muurdelen (figuur 10). Ook het houtwerk is lokaal beschadigd, waarmee ook potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen ontstaan. De woning aan de Zuiderweg zou geschikt kunnen zijn voor vleermuizen. Op de afscheiding tussen dakpannen en witte daklijst en door een ontbrekende nokpan is lokaal wel ruimte aanwezig, maar het is niet duidelijk of er dakisolatie en/of -folie is aangebracht in de dakconstructie. In

geval er sprake is van dakisolatie- of folie dan is het dak zelf ongeschikt voor vleermuizen en is alleen de beperkte ruimte achter de daklijsten geschikt.

In de tuinen van beide woningen zijn geen bomen met voor vleermuizen geschikte holten aanwezig. In de houtwal langs de noordzijde is wel een zwarte els met voor vleermuizen geschikte holte aanwezig (figuur 8). Afhankelijk van de omvang van de holte kan deze geschikt zijn als jaarrond verblijfplaats. Langs de rand van het Groevebos is in ieder geval één eik met een mogelijk voor vleermuizen geschikte holte aanwezig. Deze zou enkel geschikt zijn als paar- en/of zomerverblijf. Het is niet uit te sluiten dat er in een van de andere bomen in de bosrand kleine beschadigingen aanwezig zijn, die geschikt zijn als paarverblijf (zoals losgeraakte schors). Het Groevebos ligt weliswaar buiten het plangebied, maar de bosrand bevindt zich wel mogelijk binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden.

De opgaande bomenstructuur rondom het perceel vormt zeer geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Mogelijk dat hier ook sprake is van een functie als vliegroute van omliggende woningen naar het Groevebos. Gezien de omvang van het gebied en doordat er rondom het plangebied meerdere bomenrijen aanwezig zijn, zijn voor beide functies alternatieven aanwezig.

Figuur 9. De woning aan de Midwolderweg laat lokaal ruimte tot de dakconstructie.

Figuur 10. Van de woning aan de Midwolderweg zijn zeer lokaal muurdelen bereikbaar voor vleermuizen (vooral bij de uitbouw aan de noordzijde).

3.3.2 Overige zoogdiersoorten

Das (Ff-wet tabel 3) is bekend uit de regio. Het Groevebos zou in potentie geschikt kunnen zijn voor een (tijdelijke) burcht. In geval van een burcht zou het plangebied onderdeel zijn van het leefgebied van das. Doordat het plangebied ligt ingeklemd tussen bebouwing en ten westen van het Groevebos vergelijkbare habitat aanwezig is, is er echter geen sprake van essentieel leefgebied.

In het plangebied kan voorkomen van de meeste andere zwaarder beschermde zoogdiersoorten worden uitgesloten. Het plangebied ligt buiten het bekende verspreidingsgebied of binnen het plangebied bevindt zich geen geschikte habitat voor deze soorten (bijvoorbeeld waterspitsmuis en eekhoorn) of omdat het plangebied onbereikbaar is (bijvoorbeeld boomarter). Steenarter zou wel in het plangebied voor kunnen komen. Van de woning aan de Midwolderweg is niet uit te sluiten dat deze toegankelijk is voor de soort, de woning aan de Zuiderweg is hiervoor te goed afgedicht.

Op het perceel zijn tijdens het veldbezoek diverse muizenholletjes waargenomen. Op het perceel en in de omringende groenstructuren kunnen enkele algemene muizensoorten als veldmuis, bosspitsmuis en bosmuis voorkomen. Tevens zouden in het plangebied kleine roofdieren zoals wezel en hermelijn voor kunnen komen. In alle gevallen betreft dit soorten die zijn opgenomen in tabel 1 van de Flora- en faunawet.

3.4 Amfibieën, reptielen en vissen

3.4.1 Amfibieën

Het plangebied bevindt zich niet binnen de actieradius van bekende voortplantinglocaties van zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en hoger). Leefgebied (waaronder landhabitat) van zwaarder beschermde amfibieën is daarom uit te sluiten.

Binnen het plangebied beschikt in ieder geval de woning aan de Zuiderweg over een tuinvijver, mogelijk dat dit ook geldt voor de woning aan de Midwolderweg. Dit vormen potentiële voortplantingwateren voor algemene amfibieën als bruine kikker. In het park ten noorden van het plangebied is ook een vijver aanwezig. Waarschijnlijk wordt het plangebied gebruikt als landhabitat door enkele algemene amfibieën (Ff-wet tabel 1).

3.4.2 Reptielen

Het plangebied vormt voor de meeste soorten reptielen ongeschikte habitat en ligt voor deze soorten ver buiten het bekende verspreidingsgebied. Van zowel levendbarende hagedis als hazelworm zijn waarnemingen uit de omgeving bekend (regio rond Roden). Gezien de afstand tussen het plangebied en het bekende leefgebied en de hiertussen aanwezige barrières, kan voorkomen van de relatief minder mobiele hazelworm worden uitgesloten. Levendbarende hagedis is een relatief mobiele soort en tussen bekend gebied en het plangebied ligt geschikte verbindingshabitat in de vorm van kleinschalig landschap. Ook voor levendbarende hagedis is echter een behoorlijke barrière aanwezig, in de vorm van aanwezigheid van de N372, wat kolonisatie van het plangebied niet eenvoudig zou maken. Het voorkomen van levendbarende hagedis is daarom niet waarschijnlijk.

3.4.3 Vissen

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden is geen geschikte habitat voor beschermde vissoorten aanwezig, enkel tuinvijvers en een zeer voedselrijke bosvijver. Voorkomen van beschermde vissoorten kan hierdoor worden uitgesloten.

3.5 Ongewervelden

Beschermde ongewervelden worden niet verwacht binnen het plangebied. Binnen het plangebied komen geen waardplanten van beschermde vlinders voor, noch geschikte habitat voor beschermde libellen, kevers, of voor aquatische soorten. Tijdens het veldbezoek zijn wel enkele onbeschermde ongewervelden vastgesteld, waaronder de vlindersoorten gehakkelde aurelia, citroenvlinder en landkaartje. Tevens is de struweelstrook langs de Midwolderweg rijk aan algemene libellen (waaronder veel heidelibellen).

4. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

4.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus (voor betekenis zie bijlage) binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Flora- en faunawet zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn dan ook alleen de soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en de geplande ontwikkeling mogelijk van negatieve invloed is.

Tabel 1: Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Beschermingsstatus Flora- en faunawet: T₁ = Tabel 1; Licht beschermd, T₂ = Tabel 2; Middelzwaar beschermd, T₃ = Tabel 3; Zwaar beschermd.

Soortgroep	Soort	Aanwezig	Potentieel voorkomend	T ₁	T ₂	T ₃	Cat. vogellijst
Vogels	Roofvogels (Groevebos)		x			x	1 t/m 4
	Spreeuw		x			x	5
	Holenbroeders als kool- en pimpelmees en spechten		x			x	5
	Broedvogels in algemene zin	x	x			x	
Zoogdieren	Gebouwbewonende vleermuissoorten		x			x	
	Boombewonende vleermuissoorten		x			x	
	Algemene muizensoorten		x	x			
	Algemene kleine roofdieren		x	x			
Amfibieën	Algemene amfibiesoorten (landhabitat)		x	x			

4.2 Conclusies en aanbevelingen

- *Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen*

In het Groevebos zouden roofvogels tot broeden kunnen komen, waaronder buizerd en mogelijk een soort als havik. Bij gewinning kunnen buizerds op beperkte afstand (rond de 50 meter) van een verstoringbron, zoals woningen, tot broeden komen. Voor havik is deze afstand groter, omdat deze soort verstoringgevoeliger is dan buizerd. Dit houdt in dat, als er bouwkvelds aan de zijde van het Groevebos worden uitgegeven, verstoring van roofvogels niet is uit te sluiten (ook buiten het broedseizoen). Hierdoor zal in geval er woningen gepland staan langs het Groevebos, nader onderzoek moeten plaatsvinden naar de eventuele nestplaatsen van roofvogels in het Groevebos.

Voor holenbroedende zangvogels uit categorie vijf zoals kool- en pimpelmees en spechten is in de houtwal langs de noordrand van het plangebied een potentiële nestplaats aanwezig. Nestplaatsen van deze soorten zijn onder bepaalde (zwaarwegende) ecologische factoren jaarrond beschermd. Binnen het plangebied is hier geen sprake van, er zal door het aanwezige geringe aantal potentiële nestplaatsen geen effect zijn op de populatiegrootte en bovendien biedt het Groevebos naar verwachting de nodige alternatieven (vooral voor de zangvogels).

In geval de houtwal langs de noordrand van het plangebied wordt gekapt, willen wij wel vrijblijvend aanbevelen langs de bosrand van het Groevebos en het aanliggende parkje enkele nestkasten te plaatsen.

De woning aan de Midwolderweg en de boom in de houtwal langs de noordzijde van het plangebied zijn in potentie geschikt als broedlocatie van spreeuw. Binnen het plangebied zou hierdoor sprake kunnen zijn van één of enkele broedparen van spreeuw. Spreeuw is opgenomen in categorie vijf van de lijst met jaarrond beschermde soorten, nestplaatsen zijn onder bepaalde (zwaarwegende) ecologische factoren jaarrond beschermd. Binnen het plangebied is hier geen sprake van, er zal door het aanwezige geringe aantal potentiële nestplaatsen geen effect zijn op de populatiegrootte.

Omdat spreeuw echter wel een duidelijke negatieve populatietrend kent, willen wij aanbevelen langs de bosrand van het Groevebos en het aanliggende parkje enkele speciale nestkasten voor de soort te plaatsen.

- *Broedvogels in algemene zin*

Alle broedvogels in Nederland zijn tijdens de broedtijd beschermd; hun nesten en legsels mogen niet worden verstoord of vernield. Door te werken buiten het broedseizoen (globaal de periode 15 maart – 15 juli) kan verstoring grotendeels voorkomen worden. Echter, indien blijkt dat er een vogel aan het broeden is, ook buiten het broedseizoen, dan moet worden gewacht totdat deze hiermee klaar is en uit eigen beweging is vertrokken. Indien men vóór het broedseizoen begonnen is met de werkzaamheden en redelijkerwijs kan worden aangenomen dat tijdens deze werkzaamheden geen vogels tot broeden zijn gekomen, dan is het toegestaan om in het broedseizoen door te werken.

Vooraf in de groenstructuren binnen het plangebied kunnen broedvogels worden verwacht. Daarnaast zou in de woningen spreeuw tot broeden kunnen komen. Worden tijdens het broedseizoen aan de groenstructuren of de woning werkzaamheden uitgevoerd, dan kunnen broedvogels worden verstoord en nesten met legsels of jonge vogels worden vernietigd. Daarnaast is er voor broedvogels sprake van een verstorende component van menselijke aanwezigheid. Met broedvogels zal daarom rekening moeten worden gehouden met het uitvoeren van alle bij het project horende werkzaamheden.

- *Vleermuizen*

De woningen zijn geschikt voor gebouwbewonende vleermuizen. De woning aan de Midwolderweg is geschikt als jaarrond verblijfplaats, voor de woning aan de Zuiderweg hangt dit af van de eventuele aanwezigheid van dakisolatie of -folie. In geval beide woningen inderdaad zullen worden gesloopt, dient nader onderzoek plaats te vinden naar de eventuele aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in deze woningen.

Zowel in de houtwal langs de noordzijde van het plangebied als langs de rand van het Groevebos zijn bomen met voor boombewonende vleermuizen geschikte holten aanwezig. Beide locaties vallen in ieder geval binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden, tevens is het mogelijk dat de houtwal ten behoeve van de werkzaamheden wordt gekapt.

Doordat de beide locaties binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden vallen, is verstoring van de eventuele verblijfplaatsen niet uit te sluiten. Verstoring zou kunnen optreden door zowel verandering van het microklimaat als door het aanbrengen van aanvullende verlichting (tijdens de werkzaamheden en/of met de uiteindelijke inrichting van het terrein). Verandering van het microklimaat treedt op in geval delen van de houtwal gekapt worden of woningen tegen de houtwal worden aangebouwd. Lichtverstoring treedt op in geval licht uitstraalt op verblijfplaatsen, aanvliegroutes of vliegrouetes van vleermuizen.

Lichtverstoring kan voorkomen worden door verlichting te plaatsen die niet uitstraalt op de omgeving, zowel tijdens de uitvoering van de werkzaamheden als bij de permanente inrichting van het plangebied. Indien niet alle werkzaamheden tijdens de daglichtperiode kunnen

worden uitgevoerd en bouwverlichting noodzakelijk is, dient verstoring in de actieve periode voor vleermuizen (mei - oktober) voorkomen te worden door de gebruikte bouwverlichting af te richten van beide structuren. Ook met de permanente inrichting dient lichtverstoring te worden voorkomen. Voor de inrichting met eventuele nieuwe verlichting zijn veel mogelijkheden om verstoring van vleermuizen te voorkomen. Hierbij valt te denken aan het goed richten van de verlichting, het deels afschermen van verlichting en/of het toepassen van amberkleurige (LED)verlichting (www.vleermuizenindestad.nl). Hierbij zal naar verwachting ecologische begeleiding nodig zijn. Is verstoring niet uit te sluiten, dan dient nader onderzoek plaats te vinden.

- *Licht en niet beschermde soorten: de zorgplicht*

Er wordt een aantal licht beschermde soorten verwacht in het plangebied. Voor schade aan licht beschermde soorten geldt in principe een vrijstelling. De zorgplicht (zie Bijlage I) van de Ff-wet schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door voorafgaand aan de werkzaamheden vegetatie kort af te maaien zodat dekking voor kleine zoogdieren verdwijnt en zij zo bewogen worden ergens anders hun heil te zoeken.

4.3 Overzicht vervolgstappen

- **Roofvogels:** nader onderzoek naar eventuele aanwezige nestplaatsen in geval er woning zijn voorzien langs het Groevebos.
- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (ongeveer tussen half maart en half juli), anders inschakelen ecologische begeleiding.
- **Vleermuizen:** nader onderzoek gebouwbewonende soorten in de slopen woningen.
- **Vleermuizen:** nader onderzoek boombewonende soorten in geval houtwal noordzijde wordt gekapt of hier huizen direct naast zijn voorzien.
- **Vleermuizen:** voorkomen lichtverstoring groenstructuren, middels inschakelen ecologische begeleiding in geval aanvullende verlichting is voorzien. Anders nader onderzoek uitvoeren naar eventuele aanwezigheid van eventuele verblijfplaatsen Groevebos.
- Licht beschermde soorten: naleven **zorgplicht**.

Aanbeveling (vrijblijvend) voor soorten opgenomen in categorie vijf van de lijst met jaarrond beschermde soorten (o.a. spreeuw, kool- en pimpelmees, spechten):

- Plaatsen nestkasten bosrand Groevebos en/of aanliggend parkje.

5. BRONNEN EN LITERATUUR

www.telmee.nl

www.waarneming.nl

www.drloket.nl

www.synbiosis.alterra.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

<http://www.provinciegroningen.nl/loket/kaarten/natuurbeheerplankaart/>

Ministerie van EZ. Soortenstandaards:

- Buizerd

BIJLAGE I. DE FLORA- EN FAUNAWET

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is de soortbescherming vastgelegd. Hiermee is ook de verplichting ontstaan om ruimtelijke plannen aan deze wet te toetsen. De volgende wetsartikelen- en bepalingen uit deze wet zijn, in het onderhavige geval, relevant:

Algemene zorgplicht

De zorgplicht (artikel 2) houdt in dat eenieder dient te voorkomen dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen heeft voor alle in het wild levende planten en dieren. Als dat niet mogelijk is, dienen die gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt te worden. De zorgplicht geldt altijd en overal, zowel voor beschermde als onbeschermde soorten. Bij overtreding zijn er overigens geen sancties.

Verbodsbepalingen

- Artikel 8 verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
 - Artikelen 9 tot en met 12 verbieden het doden, verontrusten, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren, dan wel het beschadigen, vernielen, uithalen of verstoren van hun nesten, holen of andere voortplantings-, vaste rust- of verblijfplaatsen.
- Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen.

Omgaan met beschermde soorten

Op 23 februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 van de Flora- en faunawet in van kracht geworden. Voor het verkrijgen van vrijstellingen. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in **drie beschermingscategorieën** (Tabellen 1, 2 en 3). **Vogels** vallen hierbuiten en worden apart behandeld. Deze nieuwe indeling is bepaald door de zeldzaamheid of de mate van bedreiging van de beschermde soorten in Nederland, waarbij ook beschermde soorten van de Europese Habitatrichtlijn zijn ingepast. Het betreft de volgende beschermingscategorieën ingedeeld in drie tabellen:

1. Tabel 1: Licht beschermde soorten:	vrijstelling
2. Tabel 2: Middelzwaar beschermde soorten:	gedragscode of ontheffing
3. Tabel 3: Zwaar beschermde soorten:	ontheffing

Tabel 1-soorten: Dit betreft een aantal licht beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht. Voor schade aan deze soorten geldt op voorhand een *vrijstelling*, mits bij ingrepen sprake is van bestendig beheer- en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als dit niet het geval is, moet er alsnog een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (de lichte toets).

Tabel 2 –soorten: Beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar kan worden gewerkt volgens een door het Ministerie goedgekeurde *gedragscode*. De gedragscode moet vermelden hoe bij het uitvoeren van de werkzaamheden schade aan planten en dieren en hun verblijfplaatsen wordt voorkomen of zoveel mogelijk wordt beperkt. Er moet *aantoonbaar* volgens een goedgekeurde *gedragscode* worden gewerkt om te voldoen aan de bewijslast. Dit betekent dat de werkprocessen gedocumenteerd dienen te worden.

Als er nog geen gedragscode is of niet volgens een gedragscode gewerkt wordt, moet bij overtreding van de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet alsnog een ontheffing worden aangevraagd. De toetsing die dan dient plaats te vinden, betreft een 'lichte toets'. Hierbij wordt alleen getoetst of de activiteiten de gunstige staat van instandhouding van een soort in gevaar brengen. Deze toets vereist dat er inzicht

moet zijn in de betekenis van het plangebied als leefgebied voor de soort in relatie tot de omliggende populaties. Als dit inzicht niet bestaat, dient daar onderzoek naar plaats te vinden. Dat kan betekenen dat ook onderzoek buiten het plangebied noodzakelijk is. Daarnaast moet worden voldaan aan de zorgplicht

Tabel 3-soorten: Dit betreft de meest zwaar beschermde soorten (waaronder soorten die vermeld zijn in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn). Een ontheffingsaanvraag voor eventuele schade aan deze soorten wordt getoetst via een zogenaamde 'uitgebreide toets'. Voor het verkrijgen van een *ontheffing* moet aan vier criteria worden voldaan:

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang
- 2) er is geen alternatief voor de ingreep
- 3) de ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort
- 4) er wordt voldaan aan zorgvuldig handelen (zie paragraaf 'Zorgvuldig handelen' hieronder).

Vogels

Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Voor vogels geldt tijdens het broedseizoen een algemene bescherming, waarbij het verboden is vogels en hun nesten in het broedseizoen te verstoren. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden, aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden, zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn.

Naast de bescherming tijdens het broedseizoen, is in 2009 voor vogels een aangepaste lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nestplaatsen jaarrond beschermd zijn. Dit betreft vogelsoorten die de nestplaats jaarrond gebruiken of soorten die jaarlijks terugkeren naar hetzelfde nest. De lijst met vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen bestaat uit vijf categorieën:

- 1) Nesten die, behalve tijdens het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats
- 2) Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
- 3) Nesten van vogels, zijnde niet koloniebroeders, die elke broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
- 4) Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet tot nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
- 5) Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving ervan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De soorten uit categorie zijn niet onder alle omstandigheden jaarrond beschermd, maar vragen wel extra onderzoek. Middels een omgevingscheck zal voor deze soorten onderzocht moeten worden of voldoende alternatieve nestgelegenheid beschikbaar is. Ook kan sprake zijn van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die nesten van vogelsoorten uit deze categorie wel jaarrond beschermd maken.

Een ontheffingsaanvraag voor vogels wordt getoetst middels een 'uitgebreide' toets.

Zorgvuldig handelen

Zorgvuldig handelen (artikelen 2b, 2c, 2d en 16 c AMvB) is gekoppeld aan de beschermde soorten waarvoor ontheffing kan worden aangevraagd en gaat een stapje verder dan de zorgplicht. Niet zorgvuldig handelen is strafbaar. Zorgvuldig handelen vereist altijd een inspanning om te overzien wat de beoogde ingreep voor gevolgen kan hebben. Een initiatiefnemer moet altijd vooraf inventariseren welke beschermde (niet vrijgestelde) soorten aanwezig zijn in een gebied waar een ingreep wordt

gepland. Ook moet de initiatiefnemer in redelijkheid alles doen of juist laten om te voorkomen, of zoveel mogelijk beperken, dat de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet worden overtreden. Een belangrijke eerste stap daartoe is bijvoorbeeld een juiste planning van de werkzaamheden, om te voorkomen dat dieren in de voortplantingstijd verstoord worden.